

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

zhaja vsak četrtlet in vsaka s polnino vrad in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 5 gld., za pol leta 1 gld. 60 kr., za četrt leta 80 kr. — Naravnina se pošilja opravištvu v dlistkem samonadu (Knabense wari). — Deložniki tlakovskega društva dobivajo list brez plačne naravnine.

Posamezne liste prodaja knjigar Novak na velikem trgu po 5 kr. — Rokopisil se ne vračajo, napačani listi se ne sprejemajo. Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat 8 kr. dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Erkenntniß.

Im Namen Seiner Majestät des Kaisers!

Der k. k. Schwurgerichtshof Cilli hat nach der heute den 6. August 1884 durchgeführten Schwurgerichts-Verhandlung zu Recht erkannt:

Dr. Prop. Gregorec, Professor der Theologie in Marburg sei schuldig, er habe dadurch, daß er die in der Nummer 38 vom 20. September 1883 der in Marburg erscheinenden periodischen Druckschrift „Stov. Gospodar“ unter der Rubrik: „Razne stvari“ abgedruckte Notiz lautend dahin: V Proovaji je vsel tamošnji učitelj in lutoran Henker največji rogovilež za šulvercin. Dolgovi so ga napodili! — beziehungsweise das betreffende Manuscript eigenhändig geschrieben, solin selbes zum Behufe seiner Drucklegung in die Druckerei befördert und auf solche Weise diese Notiz zur Weiterverbreitung gebracht hat, — den Friedrich Heuer, früher Lehrer in Prävači, derzeit Lehrer in Gallashovitz in einer Druckschrift durch Mittheilung von entstellten Thatsachen namentlich einer bestimmten unehrenhaften Handlung fälschlich beschuldigt, welche diesen in der öffentlichen Meinung herabzusetzen geeignet ist — und werde wegen des hiedurch begründeten Vergehens gegen die Sicherheit der Ehre im Sinne der §§ 488 und 493 St. Ges. in Gemäßheit der letzteren Gesetzesstelle unter Anwendung des § 260 b) zur Strafe des Arrestes in der Dauer von 6 Wochen verurtheilt durch Umalgtes Fassen jede Woche und weiters gemäß § 339 St. G. O. zum Erfasse der Kosten des Strafverfahrens verurtheilt. Gleichzeitig werde in Gemäßheit des § 35 Pr. Ges. von der für die periodische Druckschrift „Stov. Gosp.“ erliegenden Caution der Betrag von 150 fl. zu Gunsten des Armenfondes der Stadtgemeinde Marburg als verfallen erklärt.

Cilli, am 6. August 1884.

Der Vorsitzende k. k. Hofrath:
Geinricher, m. p.

Der Schriftführer:
Dr. Selingsheim, m. p.

Duhovščina pa politika.

Še zmiraj ne morejo pomiriti se naši liberalci, da so pri zadnjih volitvah saj na deželi povsod bili tepeni. Svoj propad pripisujejo najprvle duhovščini ter se grozno hudujejo nad njo, češ: „mešniki nimajo politiko ničesar opraviti, naj ostanejo pri svojih opravih v cerkvi, v politične, zgoli svetne reči se pa naj ne umešavajo!“ Marsikoga tako zmotijo, da ne vidi, ne sluti krivega preroka. Poglejmo torej liberalcem tukaj bistreje v oči!

Kdo pa je, ki tako govori? To so možje, ki sicer zmiraj pridgajo: svobodo, napredek popolno enakopravnost ter v volilnih redih pri nas tudi duhovnikom puščajo volilno pravico. So možje, ki vsakega duhovnika v zvezde kovajo, če z njimi vleče in liberalce voli. Liberalna duhovščina se jim nikoli preveč ne umešava v politiko, te nikder ne zavračajo mej cerkvene stene, tej privoščijo s politiko ukvarjati se, čem več tem bolje. Toda takšna liberalcem všeča duhovščina je spridena sol, ki je še na smetišče preslaba in je nihče ne spoštuje, najmanje — liberalci.

Ko bi politične reči bile zgoli svetne reči, duhovniki bi se ne trgali za nje, ne umešavali v nje. Toda politika v liberalnem smislu za deva tudi cerkvene, verske reči. In tukaj ne more in ne sme rok križem držati duhovnik, od Boga vernikom postavljeni pastir. Več kakor 20 let razsajal in deloma še razsaja liberalizem pri nas, ki se krčevito drži politike svetje veri, katoliške cerkvi, krščanske odgoji mladine, sploh krščanstvu sovražne. Povsod merijo na to, da bi krščansko mišljenje in življenje spodrinoli z novošegnim paganstvom. Zato se liberalci povsod umešavajo v cerkvene reči, to pa s sovražnim namenom, vse spriditi in uničiti ali podvreči jarmu brezverskih liberalnih mogotcev. Zvezali so se z Judi, jih vodje so v freimaurerskih društvih, kojim glavni smoter je: boj zoper Kristusa in njegovo Cerkvo.

Vrhu tega se držijo liberalci gospodarskih načel in narodnostnih teženj, ki merijo na izsesavanje ljudstva, na gmotno uničenje ogromne večine ljudij pa na narodno smrt jim nevšetih narodov.

In v takšnih okoliščinah bi naj katoliški duhovnik oči in ušesa si zatiskaval, roke križem držal, ali celo volkovom tuliti pomagal? Ne, tega ne more storiti zvest pastir, dober služabnik. K večjemu dela tako najemnik.

Duhovnik je vernim pastir. Kot pastir

je dolžen svoje ovčice varovati vseh volkov, jih svariti pred vsemi krivimi preroki, jim svetovati in jih voditi v borbi zoper vse hudo. Duhovnik je služabnik božji. In kot tak je dolžen sveto Cerkvo braniti, za čast Jezusa Kristusa vojskovati se, sploh za ohranitev in prospeh krščanske vere na tem svetu vse storiti in žrtvovati. Slednje je zlasti tedaj potrebno, kedar razsaja boj zoper Kristusa, kakor sedaj. In ker se neverstvo poslužuje politike v oškodovanje kristijanskih narodov, zato ne more duhovnik politike v nemar puščati, saj tako dolgo ne, dokler dotični narod ne dobi dovoljno število blagih svetnih mož, ki poprimajo borbo na mesto njega.

Blagor narodu, ki ima takšno vestno in požrtvovalno duhovščino. To kaže, da je ljudstvo v jedru še zdravo. Gorje pa narodu, kder pastirji spijo ali z volkovi tulijo! Kmalu ga raztrgajo.

Kedar tedaj liberalci duhovniku njegovo delovanje v političnih rečeh zamerijo, je to dobro znamenje, da je storil svojo dolžnost in volkovenagnjal od hleva Kristusovega!

Gospodarske stvari.

Toča na Štajerskem.

Ljubljanski „Slovenec“ ima lep dopis iz Velenja, ki se glasi: „Nekteri pravijo, da se toča vsuje po višavah večkrat, nego po nižavah. Toda temu ni vselej tako. Planinska dežela Tirol je skoro enako prostorna, kakor zelena Štajarska, ali tam ne dobivajo toliko toče, kakor je to pri nas; tudi zgornji Štajer jo čuti manje od spodnjega. Redkokrat se toča prikaže po velikih ravninah. O tem spričuje pogled v Galicijo, ki je tri- do štirikrat večja od naše dežele, a na leto pride tam blizo toliko toče, kakor po naših krajih.

Toča se najrajši drži pota v tistem smeru, v katerem tečejo reke in koder se gore vznizujejo, zatoraj tudi ona klesti največkrat, ako se burja z visokih planjav vali v nižavo. Često zamoreš opaziti, da v dolini padajo debele grude, med tem, ko se po hribih sesipavlje „babje pšeno“ ali solika. Na Štajerskem toča posebno obiskuje Savinjske in Dravske ravnine, deloma tudi Mursko polje; v tem oziru so na slabem glasu vzlasti okraji Celjski, Mariborski in Ptujski.

Nevarni gost prihaja večinoma ob vročem poletju, imenitno meseca julija, kakor se vidi iz izkaza, ki je sestavljen na podlagi točevanja v dobi zadnjih petero let. Po istem za mesec april pride po 0.6 dnevov s točo, za majnik po 3.0, za junij po 6.0, za julij po 13.5, za avgust po 8.0, za september po 2.5, za oktober po 0.4, na leto toraj skupaj po 34 dnevov-točevnjakov.

Praviloma vsiplje se toča po dnevu in pada le kratek čas, nekoliko sekund ali največ eno do dve minuti. In koliko škode napravijo v ti dobici, bodeš razvidil, ako znaš, da v eni minuti ledenina pokrije po 2000 hektarjev zemlje. Izmed pretečenih petero let pa na eno leto pride po 34 dnevov s točo, ki je toraj poškodovala prirastke na 53.230 hektarjih. Opomniti je še treba, da se enega in istega dne toča vsuje po večkrat; vsled tega je razmerje po priliki 2:3, t. j. v dveh dneh se toča vsiplje po trikrat.

Na Štajerskem poškoduje toča po 1550 hektarjev na dan, med tem, ko po ostalih avstrijskih deželah le po 1175 hektarjev opustoši. Štajerska trpi toraj za 375 hektarjev več škode v primeri z drugimi zemljami. Leta 1880 n. pr. je po avstrijskih pokrajinah toča zasipala 820.000 hektarjev, od česar pa samo za Štajersko odpade celó 104.000 hektarjev. Če te številke primerimo z obsegom obdelanega zemljišča, njiv in vinogradov, to je leta 1880 v avstrijskih deželah toča poškodovala 8% zemljišča, a samo na Štajer posebej spada 22.8%. Tekom zadnjih pet let za vse avstrijske dežele skupaj pride po 3.5%, za Štajer pa po 12% na leto.

Škodo, ki jo je 1880 toča povzročila po avstrijskih deželah, cenijo do 24.000.000 gld., toraj za enkratno točo pride 33.350 gld. Na Štajeru bilo je 1880 škode za 1.783.000 fl., obzirom na zadnjih pet let pa po 1.324.000. V enem dnevu toča gospodarstvu na Štajerskem povzroči škode za 38.940 gld.

Iz poročila se vidi, da je le malo gospodarjev, ki bi svoje obdelano zemljišče dali zavarovati. Pred 10 leti so zavarovalnice štajerskim poškodovancem vračevale še vsaj po 1%, danes pa le 0.1%. Leta 1880 bilo je v deželi škode za 1½ milijona fl., a zavarovalnice so oškodovanim gospodarjem izplačale samo 320 fl. Na Češkem, Moravskem in v Galiciji odškodnina dosega 10%.

Število dnevov točevnjakov je v avstrijskih deželah v teku zadnjih pet let od 300 narastlo do 400. Na Štajerskem je leta 1876 bilo 30 dnevov s točo, ki je poškodovala površino v obsegu 50.630 hektarjev, a leta 1880 smo v 56 dnevih imeli točo, ki je opustošila 104.330 hektarjev, leta 1875 pa so zabiležili le 16 točevnjakov. Da se taki dnevi nesreče množijo, temu pripisujejo različne vzroke, med njimi je v prvi vrsti posekavanje gozdov, razlesovanju pa za petami sledijo burje, toča, poplava.

„Slovenec.“

Sadjarska razstava v Sevnici.

V narodnem duhu prerोजना Sevnica, kjer se ne šopiri več nemškutarski duh, kjer največ domoljubi slovenski zavzamejo častna mesta ljudskega zaupanja, imela je v dan 5., 6.